

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 183

Eesti, videosild

Reede, 23. oktoober 2026

Algus 9.00, lõpp 10.13

Juhataja: Kadri Tali (esimees)

Protokollija: Roosmarii Kukk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Arvo Aller, Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg, Aivar Sõerd, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Luisa Värk

Komisjoni ametnikud: Teele Vares (nõunik-sekretariaadijuhataja), Teele Taklaja (nõunik), Getter Kristen Treumuth (nõunik)

Puudusid: Enn Eesmaa, Rain Epler, Tiit Maran, Anti Poolamets, Maido Ruusmann ja Kristo Enn Vaga

Kutsutud: regionaal- ja põllumajandusminister Hendrik Johannes Terras ning Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi biomajanduse asekanstler Madis Pärtel, Riigikantselei EL sekretariaadi nõunik Karin Zereen (2. päevakorrapunkt); Kliimaministeeriumi energeetika ja maavarade asekanstler Jaanus Uiga, energeetikaosakonna energiavõrkude ekspert Thérèse Liis Kilk ning välissuhete osakonna nõunik Brett Bartholomew Sooniste, Riigikantselei EL sekretariaadi nõunik Ingel Pilviste (3. päevakorrapunkt); siseminister Igor Taro, siseministri nõunik Katarina Budrik, Siseministeeriumi EL ja välissuhete osakonna juhataja Eva Puusepp ning sama osakonna nõunik ja Siseministeeriumi elanikkonnakaitse nõunik (4. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi tsiviilõiguse talituse juhataja Marget Pae ja sama osakonna talituse nõunik Ewa-Maria Vainult, Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna peaspetsialist Elo Madiste, Riigikantselei EL sekretariaadi nõunik Age Inkinen (5. päevakorrapunkt); Riigikogu Kantselei avalike suhete osakonna pressinõunik Merilin Kruuse (2.–5. päevakorrapunkt)

Päevakord:

5. Seisukoha andmine: Eesti täiendavad seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu, mis käsitleb äriühingute 28. õigusraamistikku "EU Inc." kohta COM(2026) 321

5. Seisukoha andmine: Eesti täiendavad seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu, mis käsitleb äriühingute 28. õigusraamistikku "EU Inc." kohta COM(2026) 321

Ewa-Maria Vainult andis ülevaate Eesti täiendavatest seisukohtadest Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu, mis käsitleb äriühingute 28. õigusraamistikku "EU Inc." kohta COM(2026) 321. Justiits- ja Digiministeeriumi tsiviilõiguse talituse juhataja sõnas, et Eesti

toetab Euroopa Liidu Nõukogus üldise lähenemisviisi kokkuleppimist. Peame oluliseks ühtse Euroopa-ülese ühinguvormi „EU Inc.“ loomist, mis oleks täielikult digitaalne, kiiresti kasutatav, ettevõtjatele paindlik ja vähese halduskoormusega. Eelnõu kiire menetlemise ja kompromissi huvides ei ole Eesti vastu ühingu- ja maksuõiguslikele aspektidele. Ühinguõiguse sätted on üldjoontes vastuvõetavad, arvestades eelnõu kiireloomulisust ja vajadust luua Euroopa Liidus ühine tegutsemisraamistik. Samas oleks ühinguõiguse muudatusi tulnud põhjalikumalt arutada, et liikmesriikidel oleks olnud rohkem võimalusi oma arvamust kujundada.

Elo Madiste lisas, et „EU Inc.“ sisaldab ühte artiklit, mis reguleerib osalusoptsioonide maksustamist. Esialgu Eesti vastuväide ei puudutanud sätte sisu, vaid selle lisamist ettepanekusse, mis võetakse vastu kvalifitseeritud häälteenamusega, kuigi maksuküsimused eeldavad teistsugust otsustusmenetlust. Kuna teised liikmesriigid loobusid vastuseisust, toetab Eesti eelnõuga edasiliikumist, kuid lisab deklaratsiooni, et maksusäte tugineb valele õiguslikule alusele ja selle üle ei tohiks nõukogus otsustada kvalifitseeritud häälteenamusega.

Arvo Aller küsis, millist probleemi algatusega lahendatakse, arvestades, et kirjeldatud lahendused Eesti äriühingute puhul juba toimivad. A. Aller palus selgitada, mida tähendab, et tuleb kaasata töötajaid juhtimisse ning kas sellega piiratakse liikmesriikide õigust kujundada äriühingute juhtimise reegleid.

Marget Pae vastas, et töötajate kaasamine äriühingu juhtimisse on Euroopa Liidu ühinguõiguses pikaajaline vaidlusküsimus ning erimeelsused on varem takistanud ka Euroopa Liidu ühinguvormi loomist. Kavandatav kompromiss näeb ette, et „EU Inc.“ peab töötajate kaasamise nõudeid järgima üksnes liikmesriigis, kus sellised reeglid juba kehtivad. Eestis vastavat kohustust ei ole, mistõttu ei kaasne siin tegutsevale „EU Inc.-ile“ töötajate juhtimisse kaasamise nõuet. Eesti on selle küsimuse eelnõus käsitlemisele vastu olnud, kuid aktsepteerib kompromissi algatuse edasiliikumise huvides. Uue ühinguvormi eesmärk on pakkuda Euroopa ettevõtjatele Ameerika iduettevõtluskeskkonnaga konkureerivat kiiret ja paindlikku raamistikku. Liikmesriigid on nõukogu tasandil jõudmas algatuse suhtes kokkuleppele.

Lea Danilson-Järg küsis, kas lisaks töötajate kaasamisele sisaldab ettepanek midagi, mida Eesti ühinguõiguses praegu ei ole ning milles seisneb „EU Inc.-i“ erinevus Eesti äriühinguvormidest ja miks peaks Eesti ettevõtja seda eelistama.

Marget Pae vastas, et Eesti osaühing jääb tõenäoliselt atraktiivsemaks ettevõtjatele, kellel puudub piiriülese tegevuse ambitsioon, sest see on paindlik, selgete reeglitega, kiiresti ja täielikult digitaalselt asutatav. „EU Inc.“ on mõeldud eelkõige ettevõtjatele, kes soovivad tegutseda ja kaasata rahastust piiriüleselt ning laiendada tegevust Euroopa Liidus. Selle eelised hõlmavad muu hulgas juurdepääsu mitmepoolsetele kauplemissüsteemidele ja laiematele rahastusvõimalustele. Eesmärk on kujundada „EU Inc.-ist“ Euroopa Liidu iduettevõtete ühine ja ka väljaspool Euroopa Liitu selgelt äratuntav ühinguvorm.

Lea Danilson-Järg küsis, milles seisneb selle ühinguvormi piiriülene mõõde, kui ettevõtte peab maksukohustuse täitmiseks valima ühe liikmesriigi.

Marget Pae vastas, et tegemist on eelkõige ühinguõigusliku algatusega. Esialgne 28. režiimi ettepanek oli ambitsioonikam ja hõlmas ka loamenetluste ühtlustamist, kuid realistlikuks peeti esmalt ühise Euroopa Liidu ühinguvormi loomist. Liikmesriikide 27 õigussüsteemi, sealhulgas töö- ja maksuõiguse erinevused, jäävad alles ning ettevõtja peab tegevuskoha valikul neid arvestama. „EU Inc.-i“ saab asutada liikmesriigi äriregistris või kavandatava Euroopa Liidu liidese kaudu. Ühtlustatakse üksnes teatavad ühinguõiguslikud elemendid, nagu

kapitalinõuded, paindlik juhtimine ja põhikirja kujundamine. Eesti jaoks on osa neist lahendustest juba tuttavad, kuid mitmes liikmesriigis oleksid need uudsed. „EU Inc.“ paikneb Eesti mõistes osaühingu ja aktsiaseltsi vahel ning võimaldaks erinevalt osaühingust ligipääsu mitmepoolsetele kauplemissüsteemidele, parandades seeläbi rahastamisvõimalusi. Täielikult ühtset Euroopa Liidu tegevuskeskkonda algatusega siiski ei looda.

Lea Danilson-Järg küsis, kas uue ühinguvormiga kaasneb ka uus haldussüsteem.

Marget Pae vastas, et seetõttu tuleb luua Euroopa Liidu keskne äriregister. Eesti seda ei toetanud, sest keskne register eeldaks täiendavat haldusaparaati, samal ajal kui liikmesriikide registrid juba menetlevad avaldusi, kontrollivad andmete õigsust ja teevad järelevalvet. „EU Inc. -i“ saab asutada Euroopa Liidu liidese kaudu, kuid ettevõtja peab siiski valima registreerimisriigi. Näiteks Eesti valimisel kantakse ühing Eesti äriregistrisse.

Arvo Aller sõnas, et jääb arusaamatuks, millist probleemi algatusega lahendatakse. Kui mitmepoolsetele kauplemissüsteemidele või toetusmeetmetele ligipääs eeldab „EU Inc.“ vormi kasutamist, võib see seada Eesti äriühingud ebasoodsamasse olukorda ja pärssida konkurentsivõimet. Seetõttu peaks Eesti selgelt väljendama vastuseisu lahendusele, mis võib piirata riigisiseste ühinguvormide kasutajate võimalusi. A. Aller sõnas, et ei toeta praegusel kujul Eesti seisukohti ning soovib nende üle hääletust.

Marget Pae vastas, et Eesti osaühing jääb senisel kujul alles ning „EU Inc.“ on täiendav ühtlustatud nõuetega ühinguvorm, mis ei mõjuta Eesti osaühingute regulatsiooni ega rahastamisvõimalusi. „EU Inc.“ on üks lisavõimalus Eesti ettevõtjatele, mis võib laiendada Eesti ettevõtjate tegutsemisvõimalusi.

Kadri Tali sõnas, et piiriülese ettevõtluse kulusid vähendav ja vähese halduskoormusega ühinguvorm on tervitatav, kuid samas tuleb tagada, et „EU Inc.“ ei jääks üksnes formaalseks lahenduseks, vaid lihtsustaks ja kiirendaks ettevõtjate tegevust ka praktikas. Ühingu- ja maksuõiguslik kompromiss ei tohi suurendada dokumentatsiooni- ega halduskoormust.

Lea Danilson-Järg sõnas, et mõistab Arvo Alleri muret, sest algatusega kaasnevad riskid. „EU Inc.“ võib ajakohastada vähem paindliku ühinguõigusega liikmesriikide ettevõtluskeskkonda, kuid tulevikus võidakse seda vormi eelistada toetuste või muude võimaluste andmisel, diskrimineerides riigisisese õiguse alusel asutatud äriühinguid. Samuti võib algatus soodustada ühingu- ja maksuõiguse edasist ühtlustamist Euroopa Liidus ning mõjub Euroopa Liidu föderaliseerumise algena. Seetõttu tuleb algatuse arengut, sealhulgas Euroopa Liidu asjade komisjonis, tähelepanelikult jälgida. Edasine mõju sõltub suuresti tulevastest otsustest.

Urve Tiidus küsis, kas uus ühinguvorm võtab Eesti ettevõtjatelt mõne võimaluse ära või loob siiski võimaluse juurde.

Marget Pae vastas, et ka Eesti ettevõtja saab asutada „EU Inc.-i“, kusjuures selle asutamiskulu on maksimaalselt 100 eurot, kui Eesti osaühingu praegune asutamistasu on 265 eurot. Ühinguvormi eesmärk on pakkuda piiriülesele tegutsevatele ettevõtjatele lisavõimalust, mitte asetada Eesti osaühinguid halvemasse olukorda ning algatuse riske on töörühmas läbivalt käsitletud. Euroopa Liidu ühinguõigus on juba ulatuslikult ühtlustatud ning registripidamise nõuete lähendamine aitab vähendada bürokraatiat ja vältida andmete korduvat esitamist. Ettevõtja saab valida oma vajadustele sobivaima tegutsemisvormi.

Kadri Tali sõnas, et Eesti ettevõtjad on usinad ja peame nende eest seisma ning neid aitama. K. Tali rõhutas, et oluline on seisukoht, et Eesti peab oluliseks, et Euroopa Liidu ülene ühinguvorm „EU Inc.“ oleks kiirelt ja täielikult digitaalselt asutatav, ettevõtjatele paindlik ning vähese halduskoormusega ühinguvorm.

Kadri Tali tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti.

Arvo Aller sõnas, et soovib hääletust.

Lea Danilson-Järg sõnas, et on erapooletu, kuna algatusega kaasnevad potentsiaalsed riskid, mille realiseerumine sõltub edasistest otsustest.

Vladimir Arhipov sõnas, et on erapooletu.

Kadri Tali pani hääletusele ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti (poolt 5: Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Toomas Uibo, Luisa Värk; vastu 1: Arvo Aller; erapooletuid 2: Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg; ei hääletanud 1: Aivar Sõerd).

Otsustati:

5.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti (poolt 5: Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Toomas Uibo, Luisa Värk; vastu 1: Arvo Aller; erapooletuid 2: Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg; ei hääletanud 1: Aivar Sõerd).

(...)

(allkirjastatud digitaalselt)

Kadri Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Roosmarii Kukk
protokollija

Roosmarii Kukk

Väljavõtte õige

Euroopa Liidu asjade komisjoni konsultant